

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Právní podmínky tržního hospodářství

Jan Grubner

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Práce popisuje a zkoumá tržní hospodářství a všechny právní formy podnikání v České republice z hlediska vhodnosti pro zřízení závodu. Nejdříve je definováno tržní hospodářství a následně popsány právní formy podnikání. Dále dochází ke komparaci s jiným tržním prostředím. Pro tento účel bylo vybráno tržní hospodářství Německa, respektive jeho právní formy podnikání. Z této komparace vyplynulo, že i když německý právní systém nabízí jiné, v určitém pohledu výhodnější, formy podnikání, nepředstavuje Německo natolik lákavou nabídku, aby se podnikatelé rozhodli namísto pro český trh, pro ten německý. Pro zajímavost jsou ještě v práci popsány okrajově podmínky v tzv. daňových rájích Evropy, které by mohly být pro podnikatele daleko zajímavější.

Celkový pohled na věc samotných podnikatelů pak přináší praktická část práce, která formou sociologického výzkumu, který probíhal dotazníkovým šetřením, zjišťuje, jak se na podmínky podnikání v České republice dívají a jak je vnímají. Výsledek šetření ukázal, že podnikatelé hodnotí podmínky pro podnikání v České republice jako relativně příznivé, dobře právně ošetřené a zároveň pro ně srozumitelné.

Klíčová slova: trh, podnikání, právní formy podnikání, ekonomika, legislativa, financování, veřejná správa, ochrana tržního hospodářství, právní formy podnikání v Německu

Cíl práce

Cílem práce „Právní podmínky tržního hospodářství“ je na základě analýzy právních forem podnikání, jejich následné komparace s tržním prostředím Německa a v neposlední řadě sociologického výzkumu zhodnotit, zda jsou právní podmínky pro podnikání v České republice příznivé.

Metodika

Bakalářská práce se zaměřuje převážně na právní charakteristiku oblasti podnikání. Je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část využívá z metodologického hlediska převážně popis, a to v případě druhé a třetí kapitoly. V této části byly uplatněny publikace J. Urbana, Z. Švarce, J. Srpové a V. Řehoře, S. Černé I. Štenglové a I. Pelikánové; fakta z internetových zdrojů a především platné a účinné zákony České republiky.

Druhá kapitola se věnuje popisu trhu a tržního systému jako takového. Na začátku jsou specifikovány jeho předpoklady, tedy volný pohyb cen, volná konkurence a soukromé vlastnictví. Dále se kapitola věnuje historickému vývoji tržního hospodářství a to od dob světových válek až po pád komunismu v České republice. Na závěr kapitoly je popsána, velmi důležitá, ochrana tržního hospodářství.

Ve třetí kapitole jsou pak charakterizovány všechny právní formy podnikání, které v České republice existují. Kapitola začíná živnostenským podnikáním, které je nejběžnější formou podnikání v ČR. Dále jsou uvedeny právní formy společného podnikání a nakonec zvláštní formy podnikání.

Čtvrtá kapitola zprvu popisuje právní formy podnikání v Německu a následně je komparuje s těmi v České republice. Okrajově jsou také pro srovnání uvedeny podmínky podnikání v daňových rájích Evropy.

Poslední, pátá, kapitola představuje analýzu pomocí sociologického výzkumu, který byl prováděn dotazníkovou metodou. Výzkum byl zaměřen na podnikatele, kteří v rámci dotazníku hodnotili podmínky podnikání v České republice. Na základě tohoto výzkumu bylo vytvořeno dílčí zhodnocení výsledků pomocí grafů a slovního hodnocení.

V závěru práce došlo k sumarizaci klíčových poznatků zjištěných v průběhu zpracování práce a jejich zhodnocení.

Závěr

Po pádu komunistického režimu v Československé socialistické republice a následném vzniku samostatné České republiky, došlo k přeměně z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní. Tato velká změna přinesla nejdříve zemi ekonomický propad, jelikož všechny metody privatizace se neukázaly jako ideálně zvolené vzhledem k časové tísní zákonodárců při jejich přípravě. I přesto, že první zkušenosti s tržní ekonomikou nebyly pro Českou republiku příznivé, netrvalo dlouho a ekonomická situace se začala zlepšovat.

V této době neexistovaly odpovídající zákony, které by chránily spravedlivou soutěž na ekonomickém trhu. Spravedlivá soutěž je důležitá pro správné fungování tržního hospodářství, z tohoto důvodu byly tyto zákony vládou v krátké době vytvořeny.

Jak vyplývá z teoretické části práce, česká legislativa upravuje relativně vysoký počet právních forem podnikání. Budoucí podnikatel tak má dostatečný prostor k výběru té, pro něj, nejlepší a nejvýhodnější formy. Každá forma má svá specifika, některé z nich jsou vhodnější pro podnikající jednotlivce, jiné jsou výhodnější pro velké společnosti. S tím souvisí také jejich odlišné náklady jak na založení, tak na provoz podniku. Hlavní výhodou bych tedy viděl v tom, že existují takové formy podnikání, jako je např. živnost, které nejsou pro živnostníka při jejich založení a provozu příliš finančně náročné. Na druhé straně pak existují formy podnikání, které vyhovují spíše velkým společnostem.

Ze srovnání právních forem podnikání v České republice a v Německu vyplývá, že Německá spolková republika nabízí větší počet možností volby pro podnikatele, přičemž většina z nich je srovnatelná s těmi českými. Existuje pár případů, které nemají v České republice ekvivalent. Tyto formy se zdají být z určitého hlediska výhodnější, nicméně vzhledem ke komplikovanosti daňového systému Německa nepředstavují tak lákavé podmínky, aby to české podnikatele přimělo k podnikání v Německu, přestože podle žebříčku příznivosti podnikání v jednotlivých zemích světa, který vydává každoročně Světová banka, se Česká republika pro letošní rok umístila na 36. místě a Německo se umístilo o 21 míst nad Českou republikou. Mezi evropské země s nejvýhodnějšími podmínkami pro podnikání patří především Andorra, Monako, San Marino a Lichtenštejnsko nebo Dánsko.

Dle výsledků dotazníkového šetření můžeme konstatovat, že u podnikatelů v České republice v současné době převažuje kladné hodnocení podmínek pro podnikání. Podmínky se dají z odpovědí respondentů hodnotit jako příznivé. U velké části z nich převažují ale obavy z jejich zhoršení. Příčinou těchto obav je především návrh zákona současné vlády o elektronické evidenci tržeb. Schválení tohoto návrhu se obávají především živnostníci, dokonce 17 % respondentů uvedlo, že pokud tento návrh vejde v platnost, budou muset pravděpodobně svou podnikatelskou činnost ukončit.

Po prostudování podkladů, proniknutí do dané problematiky a následném zpracování bakalářské práce, jsou dle mého názoru podmínky pro podnikání relativně příznivé. Schválení a zavedení elektronické evidence tržeb by zejména pro mnohé živnostníky znamenalo nepřekonatelnou překážku v podobě vysokých pořizovacích a provozních finančních výdajů, které by zkomplikovaly, v některých případech i znemožnily, pokračování v jejich podnikatelské činnosti. Lze předpokládat, že dojde ke znatelnému úbytku živnostníků, kteří tvoří nejpočetnější skupinu podnikatelů a zároveň tvoří střední třídu celé společnosti v České republice.

Dle zjištěných skutečností z tvorby teoretické části mi připadají zákony upravující podnikání správně formulovány, považuji je za srozumitelné, což také potvrzují výsledky dotazníkového šetření.

Použitá literatura:

- ČERNÁ S., ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 637s. ISBN 978-80-7478-735-5.
- SAMUELSON P.A., NORDHAUS W.D., *Ekonomie 18.vydání*. Praha: NS Svoboda, 2010. 775s. ISBN 978-80-205-0590-3.
- ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014. 510s. ISBN 978-80-7380-504-3.
- URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. 3. doplněné a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 559s. ISBN 978-80-7357-579-3.
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník
- Zákon č.90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech